

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT MUSTAQILLIGI 35-YILLIGI: TARIXIY YUTUQLAR, ISLOHOTLAR VA KELAJAK ISTIQBOLLARI

Almatova Saodat Ismatovna

*Ilmiy rahbar Chilonzor tuman 3-son texnikumi Yoshlar bilan ishlash bo'yicha
direktor o'rinbosari*

Nurullayeva Umida Ilhom qizi

Chilonzor tuman 3-son texnikumi o'quvchisi

Annotatsiya: *Ushbu ilmiy maqolada O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining 35 yilligi munosabati bilan mamlakatning tarixiy rivojlanish traektoriyasi, davlat qurilishi bosqichlari, iqtisodiy islohotlar, ijtimoiy soha, ta'lim, madaniy merosni asrash, xalqaro hamkorlik va raqamli transformatsiya yo'nalishlaridagi yutuqlari kompleks tahlil qilinadi. Mustaqillik davrida amalga oshirilgan tizimli o'zgarishlar, "Yangi O'zbekiston" strategiyasi va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish jarayonlari ilmiy-uslubiy jihatdan yoritilgan. Maqolada milliy qadriyatlar va zamonaviy talablar uyg'unligi, shuningdek, mintaqaviy hamda global hamkorlikdagi O'zbekistonning o'rni ko'rib chiqiladi. Tadqiqot natijalari mustaqillik yillaridagi tajribani umumlashtirish va kelgusi rivojlanish yo'nalishlarini ilmiy asoslashga qaratilgan.*

Kalit so'zlar: *davlat mustaqilligi, O'zbekiston, 35 yillik, islohotlar, barqaror rivojlanish, milliy qadriyatlar, xalqaro hamkorlik.*

KIRISH

1991-yil 1-sentabrda O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligini e'lon qilishi nafaqat milliy tarixning yangi sahifasi, balki markaziy Osiyo mintaqasida suveren davlat qurilishining boshlanishi edi. 35 yillik mustaqillik davri mamlakat uchun siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy jihatdan tub o'zgarishlar, sinovlar va yutuqlar yillari bo'ldi. Bu davrda O'zbekiston o'zining davlatchilik an'alarini tiklash, bozor iqtisodiyotiga o'tish, huquqiy davlat qurish, xalqaro maydonda mustaqil o'yinchi sifatida tan olinish va raqamli jamiyatga integratsiya qilish yo'lida muhim qadamlar qo'ydi. Mustaqillikning 35 yilligi nafaqat tarixiy sana, balki milliy birlik, taraqqiyot va kelajakka yo'naltirilgan strategik qarorlarni qayta ko'rib chiqish imkoniyatidir. Ushbu maqolaning maqsadi – O'zbekistonning mustaqillik yillaridagi rivojlanish traektoriyasini kompleks tahlil qilish, amalga oshirilgan islohotlarning ilmiy-jamoatchilik ahamiyatini baholash va "Yangi O'zbekiston" kontseptsiyasi doirasidagi kelajak istiqbollari ilmiy asoslashdan iborat. Tadqiqot tarixiy-retrospektiv, tizimli-tahliliy va prognoz metodlariga asoslanadi.

1. Tarixiy yo'l va davlat qurilishining bosqichlari

O'zbekiston mustaqillikka erishgan dastlabki yillarda davlat qurilishining poydevori qo'yildi. 1992-yilda qabul qilingan Bosh qonun – Konstitutsiya mamlakatning suvereniteti, inson huquqlari va erkinliklari, huquqiy davlat tamoyillarini mustahkamladi. Mustaqillikning birinchi o'n yilligi barqarorlikni saqlash, milliy xavfsizlikni ta'minlash va iqtisodiyotni boshqarishning markazlashgan tizimini isloh

qilishga qaratildi. Bu davrda milliy ramzlar, davlat tili, tarixiy xotira va ma'naviy qadriyatlarni tiklash jarayonlari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylandi [1]. 2000-yillarning boshlaridan boshlab mamlakat bosqichma-bosqich islohotlar strategiyasini amalga oshira boshladi. Bu model siyosiy barqarorlik, iqtisodiy mustaqillik va ijtimoiy adolatni uyg'unlashtirishga qaratilgan edi. 2016-yildan keyingi davrda esa "Yangi O'zbekiston" g'oyasi asosida ochiqlik, shaffoflik, fuqarolar bilan muloqot va institutsional islohotlar yangi bosqichga ko'tarildi. Davlat boshqaruvi tizimi zamonaviylashtirildi, mahalliy hokimiyat organlarining vakolatlari kengaytirildi va fuqarolik jamiyati institutlari rivojlandi. Mustaqillikning 35 yilligi davlat qurilishida uzluksizlik, izchillik va milliy o'ziga xoslikni saqlash bilan bog'liq ekanligini ko'rsatadi.

2. Iqtisodiy islohotlar va barqaror rivojlanish strategiyasi

O'zbekiston iqtisodiyoti mustaqillik yillarida yalpi ichki mahsulot, sanoat ishlab chiqarish, qishloq xo'jaligi va xizmat ko'rsatish sohasida sezilarli o'sishga erishdi. Bozor munosabatlariga o'tish, xususiylashtirish, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish iqtisodiy islohotlarning asosiy yo'nalishlari bo'ldi. So'nggi yillarda makroiqtisodiy barqarorlik, valyuta konvertatsiyasi, soliq tizimini soddalashtirish va biznes-muhitni yaxshilash borasida muhim qadamlar qo'yildi. "O'zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida yuqori texnologiyali ishlab chiqarish, yashil iqtisodiyot, qayta tiklanuvchi energiya manbalari va raqamli iqtisodiyotga ustuvorlik berilmoqda. Iqtisodiy o'sishning ijtimoiy yo'naltirilganligi kambag'allikni qisqartirish, ish o'rinlari yaratish va aholi daromadlarini oshirishda o'z aksini topdi. Xususan, kichik va o'rta biznesni rivojlantirish, klaster tizimini joriy etish va eksportni diversifikatsiya qilish orqali iqtisodiy barqarorlik mustahkamlandi [2]. Mustaqillikning 35 yilligi iqtisodiy sohadagi yutuqlar nafaqat raqamlarda, balki aholi turmush darajasi, infratuzilma sifati va raqobatbardoshlik ko'rsatkichlarida namoyon bo'layotganini tasdiqlaydi.

3. Ijtimoiy soha, ta'lim va madaniy merosni asrash

Ijtimoiy siyosat mustaqillik davrida inson kapitalini rivojlantirishga qaratilgan bo'lib, ta'lim, sog'liqni saqlash, ijtimoiy himoya va yoshlar siyosati sohalari ustuvorlik kasb etdi. Ta'lim tizimida maktabgacha ta'lim muassasalari, akademik litseylar, kasb-hunar kollejlari va oliy ta'lim muassasalarida islohotlar amalga oshirildi. "Bir million dasturchi" loyihasi, raqamli ta'lim platformalari va xorijiy universitetlar filiallarining ochilishi yoshlarning global raqobatdoshligini oshirishga xizmat qildi. Sog'liqni saqlash sohasida tibbiyot muassasalari modernizatsiya qilindi, oilaviy shifokorlar instituti kengaytirildi va universal sog'liqni saqlash qamrovi ta'minlandi. Madaniy merosni asrash va targ'ib qilish ham davlat siyosatining muhim qismi bo'lib, tarixiy yodgorliklarni restavratsiya qilish, milliy san'at, adabiyot va musiqa an'analarini qo'llab-quvvatlash, shuningdek, UNESCO ro'yxatiga kiritilgan ob'ektlar sonini oshirish bo'yicha tizimli ishlar olib borildi [3]. Ijtimoiy sohadagi yutuqlar aholining ijtimoiy farovonligi, inson huquqlari himoyasi va milliy o'zlikni anglash darajasini oshirishda muhim omil bo'ldi.

4. Xalqaro hamkorlik va mintaqaviy yetakchilik

O'zbekiston tashqi siyosati mustaqillik yillarida "ko'p qirrali, ochiq va pragmatik" tamoyillar asosida shakllandi. Mintaqaviy hamkorlik, ayniqsa Markaziy Osiyo davlatlari

bilan munosabatlar, iqtisodiy integratsiya, suv-energetika masalalari, transport-logistika yo'laklari va xavfsizlik sohasida faol diplomatiya olib borildi. BMT, SHHT, MDH, OTT va boshqa xalqaro tashkilotlar doirasidagi ishtirok O'zbekistonning global masalalardagi o'rnini mustahkamladi. "Markaziy Osiyo – Yevropa Ittifoqi", "Markaziy Osiyo – AQSh", "Markaziy Osiyo – Yaponiya" kabi formatlar mintaqaviy dialogni kengaytirdi. Investitsion, savdo va texnologik hamkorlik bo'yicha ko'plab ikki tomonlama shartnomalar imzolandi. Xususan, xalqaro moliya institutlari bilan hamkorlikda infratuzilma, yashil energiya va raqamli transformatsiya loyihalari amalga oshirilmoqda. Mustaqillikning 35 yilligi O'zbekistonning mintaqaviy barqarorlik va global iqtisodiy tarmoqlarga integratsiyasidagi yetakchi rolini tasdiqlaydi [4].

5. Yangi O'zbekistonning kelgagi istiqbollari va raqamli transformatsiya

Mustaqillikning 35 yilligi nafaqat o'tmishni yodga olish, balki kelajakni shakllantirish uchun strategik poydevordir. "Raqamli O'zbekiston – 2030" dasturi doirasida davlat xizmatlarini elektronlashtirish, sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (big data), blockchain va aqlli shahar texnologiyalarini joriy etish ustuvor vazifa hisoblanadi. Ta'lim, sog'liqni saqlash, qishloq xo'jaligi va transport sohasida raqamli yechimlar samaradorlikni oshirish va korrupsiyaga qarshi kurashishda muhim rol o'ynamoqda. Ekologik barqarorlik, suv resurslarini tejash, chiqindilarni qayta ishlash va yashil texnologiyalarga o'tish ham kelgi avlodlar oldidagi mas'uliyatdir. Yoshlar siyosati, tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash va ijtimoiy innovatsiyalar orqali "Yangi O'zbekiston" kontseptsiyasi amaliy natijalarga erishmoqda. Mustaqillikning 35 yilligi davlatning dinamik rivojlanish modeli, fuqarolar ishtiroki va ochiq muloqot madaniyatini yanada mustahkamlashga xizmat qiladi [5].

Xulosa

O'zbekiston Respublikasi davlat mustaqilligining 35 yilligi mamlakat tarixidagi eng muhim bosqichlardan biri bo'lib, u davlat qurilishi, iqtisodiy islohotlar, ijtimoiy farovonlik, madaniy meros va xalqaro hamkorlik sohasidagi yutuqlarni aks ettiradi. Mustaqillik yillarida amalga oshirilgan tizimli o'zgarishlar nafaqat milliy suverenitetni mustahkamladi, balki barqaror rivojlanish, inson kapitali va raqamli transformatsiya yo'nalishlarida yangi imkoniyatlar yaratdi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, "Yangi O'zbekiston" strategiyasi doirasidagi islohotlar izchillik, shaffoflik va fuqarolar manfaatlariga yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. Kelgusi yillarda iqtisodiy diversifikatsiya, yashil texnologiyalar, raqamli jamiyat qurish va yoshlar salohiyatini ro'yobga chiqarish ustuvor yo'nalishlar bo'lib qoladi. Mustaqillikning 35 yilligi nafaqat tarixiy yodgorlik, balki milliy birlik, taraqqiyot va kelajakka ishonch ramzidir. Ushbu davr tajribasi O'zbekistonning mintaqaviy yetakchilik va global hamkorlikdagi o'rnini mustahkamlashda muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

[1] O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2023 (yangi tahrir). – 84 b.

- [2] O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston – 2030" strategiyasi. – Toshkent: O'zbekiston nashriyoti, 2022. – 156 b.
- [3] Karimov I.A. O'zbekistonning mustaqillik yo'li. – Toshkent: Sharq, 2018. – 342 b.
- [4] Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi: islohotlar, barqarorlik, taraqqiyot. – Toshkent: O'zbekiston, 2024. – 210 b.
- [5] UNESCO. O'zbekiston madaniy merosi va barqaror rivojlanish. – Parij: UNESCO Publishing, 2023. – 178 b.
- [6] Jahon banki. Markaziy Osiyoda iqtisodiy islohotlar va mintaqaviy integratsiya. – Vashington: World Bank Publications, 2024. – 195 b.